

Briuselis, 2020 m. birželio 8 d.
(OR. en)

8430/20

ECOFIN 430
UEM 195
SOC 357
EMPL 276
COMPET 231
ENV 298
EDUC 217
RECH 197
ENER 169
JAI 429
FSTR 87
REGIO 118
GENDER 67
ANTIDISCRIM 60

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Nuolatinių atstovų komitetui

Komisijos dok. Nr.: ST 8184/20 - COM(2020) 511 final

Dalykas: Rekomendacija dėl TARYBOS REKOMENDACIJOS dėl 2020 m. Kroatijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Kroatijos konvergencijos programos

Delegacijoms pridedamas pirmiau nurodytas Komisijos pasiūlymu (dok. COM(2020) 511 final) grindžiamas Tarybos rekomendacijos projektas, kurį peržiūrėjo ir dėl kurio susitarė įvairūs Tarybos komitetai.

TARYBOS REKOMENDACIJA

... m. ... d.

**dėl 2020 m. Kroatijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m.
Kroatijos konvergencijos programos**

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir
148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės
priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo¹, ypač į jo 9 straipsnio
2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES)
Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo², ypač į jo 6 straipsnio
1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

² OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

- (1) 2019 m. gruodžio 17 d. Komisija priėmė metinę tvaraus augimo strategiją, kuria pradedamas 2020 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Joje tinkamai atsižvelgta į 2017 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbtą Europos socialinių teisių ramstį. 2019 m. gruodžio 17 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė įspėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Kroatija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą;
- (2) 2020 m. vasario 26 d. paskelbta 2020 m. Kroatijai skirta ataskaita. Joje įvertinta Kroatijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2019 m. liepos 9 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas³ (toliau – 2019 m. šaliai skirtos rekomendacijos), veiksmai, kurių šalis ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, ir Kroatijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“. Į ją įtraukti ir nuodugnios apžvalgos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį rezultatai, kurie taip pat buvo paskelbti 2020 m. vasario 26 d. Atlikusi analizę Komisija padarė išvadą, kad Kroatijoje yra susidaręs makroekonominis disbalansas, siejamas su didele viešojo bei privačiojo sektorių ir išorės skola esant mažam potencialiam augimui;
- (3) 2020 m. kovo 11 d. Pasaulio sveikatos organizacija COVID-19 protrūkį oficialiai paskelbė pasauline pandemija. Dėl pandemijos piliečiai, šalių visuomenė ir ekonomika pateko į ekstremaliąją didelio pavojaus visuomenės sveikatai situaciją. Ji daro didžiulį spaudimą nacionalinėms sveikatos sistemoms, trikdo pasaulines tiekimo grandines, kelia nestabilumą finansų rinkose, lemia vartotojų paklausos sukrėtimus ir daro neigiamą poveikį įvairiems sektoriams. Ji kelia grėsmę žmonių darbo vietoms ir pajamoms, taip pat įmonių verslui. Jos sukeltas didelis ekonominis sukrėtimas jau turi skaudžių pasekmių Sąjungoje. 2020 m. kovo 13 d. Komisija priėmė komunikatą, kuriuo raginama užtikrinti suderintą ekonominį atsaką į krizę, įtraukiant visus nacionalinio ir Sąjungos lygmens suinteresuotuosius subjektus;

³ O L C 301, 2019 9 5, p. 64.

- (4) kelios valstybės narės paskelbė nepaprastąją padėtį arba ėmėsi neatidėliotinų priemonių. Visos neatidėliotinos priemonės turėtų būti griežtai proporcingos, būtinos, ribotos trukmės ir atitikti Europos bei tarptautinius standartus. Joms turėtų būti taikoma demokratinė priežiūra ir nepriklausoma teisminė peržiūra;
- (5) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97⁴ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. 2020 m. kovo 20 d. komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos, ir paprašė Tarybos šią išvadą patvirtinti. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos vertinimui. Jie sutiko, kad dėl didelio ekonomikos nuosmukio reikia ryžtingo, ambicingo ir suderinto atsako. Pradėjus taikyti bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą leidžiama laikinai nukrypti nuo vidutinės trukmės biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. Kalbant apie korekcinę dalį, Taryba taip pat gali nuspręsti, remdamasi Komisijos rekomendacija, priimti patikslintą fiskalinę trajektoriją. Taikant bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą Stabilumo ir augimo pakto procedūros nesustabdomos. Ji suteikia valstybėms narėms galimybę nukrypti nuo paprastai taikomų biudžetinių reikalavimų, o Komisijai ir Tarybai – imtis būtinų politikos koordinavimo priemonių laikantis Pakto;

⁴ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl paviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

- (6) siekiant apriboti ir kontroliuoti COVID-19 pandemijos plitimą, padidinti nacionalinių sveikatos sistemų atsparumą, įmonėms bei namų ūkiams teikiamomis paramos priemonėmis sušvelninti socialinius bei ekonominius pandemijos padarinius ir užtikrinti tinkamas sveikatos ir saugos sąlygas darbo vietoje, kad būtų galima atnaujinti ekonominę veiklą, reikia nuolatinių veiksmų. Kad paremtų valstybių narių pastangas tose srityse, Sąjunga turėtų visapusiškai išnaudoti įvairias turimas priemones. Be to, valstybės narės ir Sąjunga turėtų bendradarbiaudamos parengti priemones, kurios yra būtinos, kad galėtume grįžti prie įprasto mūsų šalių visuomenės ir ekonomikos veikimo ir tvaraus augimo, įtraukdamos, *inter alia*, žaliąją pertvarką bei skaitmeninę transformaciją ir pasinaudodamos krizės metu įgyta patirtimi;
- (7) dėl COVID-19 krizės išryškėjo vidaus rinkos gebėjimas lanksčiai prisitaikyti prie išskirtinių aplinkybių. Vis dėlto, siekiant užtikrinti greitą ir sklandų perėjimą prie atsigavimo etapo ir laisvo prekių, paslaugų bei darbuotojų judėjimo, išskirtinės priemonės, neleidžiančios įprastai veikti vidaus rinkai, turėtų būti panaikintos iškart, kai tik jos nebebus būtinos. Dabartinė krizė parodė, kad sveikatos sektoriuje reikia pasirengimo krizėms planų. Vieni iš esminių platesnių pasirengimo krizėms planų rengimo elementų yra geresnės pirkimo strategijos, diversifikuotos tiekimo grandinės ir strateginiai būtiniausių prekių rezervai;

- (8) kad visus nenaudojamus Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESI fondai) išteklius valstybės narės galėtų sutelkti išskirtiniam COVID-19 pandemijos poveikiui sušvelninti, Sąjungos teisės aktų leidėjas jau iš dalies pakeitė atitinkamus teisės aktus Europos Parlamento ir Tarybos reglamentais (ES) 2020/460⁵ ir (ES) 2020/558⁶. Tais pakeitimais bus suteikta papildomo lankstumo ir nustatytos supaprastintos bei racionalizuotos procedūros. Siekiant sumažinti spaudimą pinigų srautams, valstybėms narėms taip pat suteikta galimybė 2020–2021 finansiniais metais pasinaudoti 100 % bendru finansavimu iš Sąjungos biudžeto. Kroatija raginama visapusiškai pasinaudoti tomis galimybėmis, kad padėtų labiausiai paveiktiems asmenims ir sektoriams;
- (9) dėl skirtingų specializacijos modelių tikėtina, kad įvairiuose Kroatijos regionuose socialiniai ir ekonominiai COVID-19 pandemijos padariniai bus dideli ir nevienodi. Ypač nukentės pakrančių regionai ir salos, labai priklausantys nuo turizmo. Todėl dabartinėmis aplinkybėmis reikia tikslinių atsakomųjų politikos priemonių;
- (10) 2020 m. balandžio 30 d. Kroatija pateikė 2020 m. nacionalinę reformų programą ir 2020 m. konvergencijos programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (11) šiuo metu Kroatijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis ir skolos taisyklė;

⁵ 2020 m. kovo 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/460, kuriuo dėl konkrečių priemonių investicijoms į valstybių narių sveikatos priežiūros sistemas ir kitus jų ekonomikos sektorius sutelkti reaguojant į COVID-19 protrūkį iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013 ir (ES) Nr. 508/2014 (Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyva) (OL L 99, 2020 3 31, p. 5).

⁶ 2020 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/558, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1301/2013 ir (ES) Nr. 1303/2013, kiek tai susiję su konkrečiomis priemonėmis, kuriomis sudaromos išskirtinės lanksčios sąlygos naudoti Europos struktūrinių ir investicijų fondų lėšas reaguojant į COVID-19 protrūkį (OL L 130, 2020 4 24, p. 1).

- (12) 2020 m. konvergencijos programoje Vyriausybė numato nominaliojo balanso pablogėjimą nuo 0,4 % bendrojo vidaus produkto (BVP) pertekliaus 2019 m. iki 6,8 % BVP deficito 2020 m., o 2021 m. – padidėjimą iki 2,4 % BVP deficito. 2020 m. konvergencijos programoje numatoma, kad iki 73,2 % BVP 2019 m. sumažėjęs valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP 2020 m. išaugs iki 86,7 %. Makroekonominę ir fiskalinę perspektyvą veikia didelis neapibrėžtumas dėl COVID-19 pandemijos;
- (13) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir laikydamosi suderinto Sąjungos požiūrio, Kroatija ėmėsi savalaikių biudžeto priemonių, kad padidintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir įmonėms. Pagal 2020 m. konvergencijos programą tos biudžeto priemonės sudarė 2,8 % BVP. Dvi pagrindinės priemonės yra subsidija, mokama įmonėms už darbuotojų darbo vietas išlaikymą, ir labiausiai nukentėjusių įmonių atleidimas nuo mokesčių. Be to, Kroatija patvirtino priemones, kurios, nors ir nedaro tiesioginio poveikio biudžetui, padės didinti įmonių likvidumą; 2020 m. konvergencijos programoje įvertinta, kad jos sudarys 1,3 % BVP. Tos priemonės apima gyventojų pajamų ir įmonių pelno mokesčių ir socialinių įmokų atidėjimą. Apskritai priemonės, kurių ėmėsi Kroatija, atitinka 2020 m. kovo 13 d. Komisijos komunikate išdėstytas gaires. Visiškas neatidėliotinų priemonių ir fiskalinių paramos priemonių įgyvendinimas, o vėliau, kai leis ekonominės sąlygos, fiskalinės politikos perorientavimas siekiant užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę padės išsaugoti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu;
- (14) remiantis Komisijos 2020 m. pavasario prognoze, grindžiama nesikeičiančios politikos scenarijumi, Kroatijos valdžios sektoriaus balansas sudarys -7,1 % BVP 2020 m. ir -2,2 % BVP 2021 m. Numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis 2020 m. pasieks 88,6 % BVP, o 2021 m. sumažės iki 83,4 % BVP;
- (15) dėl 2020 m. Kroatijos planuojamo 3 % BVP deficito ribos viršijimo 2020 m. gegužės 20 d. Komisija paskelbė pranešimą, parengtą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Apskritai iš Komisijos analizės galima spręsti, kad Sutartyje ir Reglamente (EB) Nr. 1467/97 apibrėžtas deficito kriterijus nėra įvykdytas;

- (16) reaguodama į COVID-19 pandemiją Kroatija skubiai ėmėsi plataus užmojo priemonių, kad apsaugotų savo piliečius ir sustabdytų viruso plitimą. Dėl pandemijos (ir susijusių viruso plitimo valdymo priemonių) labai sutriko verslo veikla ir tai turi neigiamų padarinių darbo rinkai. Numatoma, kad 2020 m. realusis BVP sumažės 9,1 % ir 2021 m. jo augimas turėtų atsigauti 7,5 %, o nedarbo lygis, remiantis 2020 m. Komisijos pavasario prognoze, 2020 m. padidės iki 10,2 %, o 2021 m. sumažės iki 7,4 %. Didelį poveikį pajus turizmo sektorius, sudarantis labai didelę Kroatijos ekonomikos dalį. Tuo pačiu metu Kroatijai taip pat teko šalinti didelio žemės drebėjimo, įvykusio 2020 m. kovo 22 d. Zagrebe, padarinius. Siekdama sušvelninti neigiamą poveikį ekonomikai, Kroatija ėmėsi plataus užmojo priemonių, įskaitant darbo užmokesčio rėmimo priemones, atleidimą nuo mokesčių ir socialinių įmokų mokėjimo bei jų mokėjimo atidėjimą, paramą mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVI), papildomas eksporto draudimo garantijas ir paskolų dalių mokėjimo moratoriumus, taip pat konkrečias turizmui ir kitiems itin paveiktiems sektoriams skirtas priemones;
- (17) COVID-19 protrūkis tapo Kroatijos sveikatos sistemos atsparumo išbandymu. Nors sveikatos priežiūros prieinamumas Kroatijoje apskritai yra geras, dėl atstumo nepatenkinami medicininiai poreikiai yra vieni didžiausių Sąjungoje. Geresnes galimybes pasinaudoti sveikatos priežiūros paslaugomis sudarytų tolygesnis geografinis sveikatos priežiūros darbuotojų ir įstaigų pasiskirstymas. Dar galėtų būti tobulinamas Kroatijos centrinės valdžios ir apskričių valdžios institucijų atsakomybės už sveikatos priežiūros įstaigas pasidalijimas. Centrinė valdžia turi padengti apskritims priklausančių ligoninių skolas, tačiau turi mažai galimybių daryti įtaką jų valdymui. Siekiant užtikrinti būtiniausių medicinos reikmenų tiekimą ir galimybę imtis veiksmų COVID-19 plitimui apriboti, labai svarbu, kad centrinė valdžia ir apskritys glaudžiau bendradarbiautų. Naudojant e. sveikatos priemones galima sumažinti sveikatos priežiūros darbuotojų ir pacientų tiesioginių kontaktų skaičių, taip sumažinama ir infekcijų rizika. Elektroninių receptų naudojimas plačiai paplitęs, tačiau tik labai nedidelė dalis siuntimų ir sveikatos įrašų yra skaitmeniniai;

- (18) sulėtėjus ekonominei veiklai, darbdaviams sunku mokėti darbo užmokestį, todėl galima tikėtis, kad padidės nedarbo bei skurdo lygiai ir dar labiau išryškės teritoriniai skirtumai. Aktyvios darbo rinkos politikos priemonėmis paprastai naudojamosi vangiai, tačiau dabartinėmis aplinkybėmis tokių programų svarba auga. Siekiant remti darbdavius ir kuo labiau sumažinti atleidžiamų darbuotojų skaičių, reikėtų stiprinti ne tik šias priemones, bet ir kitas ribotos trukmės paramos schemas, visų pirma sutrumpinto darbo laiko tvarką. Trumpuoju laikotarpiu jos padeda išsaugoti darbo vietas, tačiau ir vidutinės trukmės laikotarpiu dar būtų galima geriau numatyti darbo rinkos poreikius ekonomikos atsigavimo etapu. Kroatijos valstybinė užimtumo tarnyba turėtų dėti daugiau pastangų, kad padėtų darbo jėgai ugdyti tinkamus įgūdžius (pvz., skaitmeninius įgūdžius), parengtų neaktyviems gyventojams skirtas informavimo strategijas ir padėtų kovoti su nedeklaruojamu darbu skatindama oficialų įdarbinimą. Bedarbio pašalpa nesuteikia minimalios socialinės apsaugos atleistiems darbuotojams, nes tiek jos aprėptis, tiek adekvatumas yra maži. Galimybės mažinti skurdą skiriant minimalių pajamų išmoką taip pat vertinamos kaip prastos, turint omenyje aukštą skurdo ir socialinės atskirties lygį, teritorinius skirtumus ir rizikos veiksnius, susijusius su amžiumi, lytimi ir negalia;
- (19) susirūpinimą kelia interneto ryšio patikimumas. Kroatijos namų ūkiuose prieiga prie sparčiojo interneto namuose nėra plačiai paplitusi. Apie 70 % namų ūkių naudojami fiksuotuoju plačiajuosčiu ryšiu ir tik 6 % naudojami ne mažiau kaip 100 Mbps spartos fiksuotuoju plačiajuosčiu ryšiu. Ypač kaimo vietovėse tai gali užkirsti kelią nuotoliniam darbui ir nuotoliniam mokymuisi, visų pirma pažeidžiamoms grupėms, pavyzdžiui, moksleiviams ir studentams iš palankių sąlygų neturinčių šeimų arba neįgaliesiems. Kyla pavojus, kad pereinant prie labiau skaitmenizuotos visuomenės šios grupės gali likti nuošalyje. Glaudžiai bendradarbiaujant su socialiniais partneriais reikėtų intensyviau diegti alternatyvią darbo tvarką naudojantis skaitmeninėmis technologijomis, nes nuotoliniu būdu dirbančių darbuotojų dalis (6–7 %) dabar tesiekia pusę Sąjungos vidurkio;

- (20) kai kuriuos ekonomikos sektorius nuolat neigiamai veikė darbo jėgos trūkumas, daugiausia nulemtas įgūdžių stokos. Darbuotojus skatinant įgyti tinkamų įgūdžių, įskaitant skaitmeninius įgūdžius, pirminio švietimo ir mokymo metu, o vėliau persikvalifikuojant ir keliant kvalifikaciją, būtų galima padidinti našumą ir sumažinti įgūdžių stoką. Švietimo ir mokymo sistemos kokybė bei įtraukumas turi būti gerinami visais lygmenimis, taip pat turi būti tęsiama mokymo programų reforma. COVID-19 krizės metu jau įsitikinta, koks vertingas yra skaitmeninio švietimo įvedimas; reikia toliau plėtoti skaitmeninio švietimo ir mokymo infrastruktūrą ir medžiagą, taip pat ugdyti mokytojų, mokinių ir suaugusiųjų skaitmeninius įgūdžius;
- (21) Kroatija turėtų remti nuolatinį kreditų ir kito finansavimo (įskaitant ne bankų), skirto perspektyviems skolininkams, kuriuos neigiamai paveikė COVID-19 krizė, srautą. Kroatija patvirtino tam tikras MVĮ skirtas skatinamąsias priemones ir paramos schemas. Kad būtų įveikta krizė ir užtikrintas sklandus ekonomikos atsigavimas, turėtų būti toliau stengiamasi greitai ir nuolat skirti likvidumo paramą įmonėms paskolų ir garantijų, visų pirma valstybės garantijų, forma, daugiausia orientuojantis į MVĮ. Norėdamos patenkinti savo finansavimo poreikius, Kroatijos įmonės labai priklauso nuo bankų paskolų ir pinigų srautų. Bankų sistema turėtų būti remiama garantijomis, kad būtų atverti nauji MVĮ finansavimo šaltiniai ir pagerintos galimybės gauti finansavimą. Rengiant ir įgyvendinant tas priemones reikia atsižvelgti į bankų sektoriaus atsparumą. Didinti įmonių likvidumą taip pat padėjo atleidimas nuo mokesčių bei socialinių įmokų mokėjimo ir leidimas juos atidėti;
- (22) vėl dedamos pastangos mažinti administracinę naštą ir reglamentavimo apribojimus. Tačiau apskritai įmonių veiklą ir toliau stabdo vis dar didelė reglamentavimo ir administracinė našta, pavyzdžiui, susijusi su leidimais, ataskaitų teikimo reikalavimais ir, tam tikru mastu, apmokestinimo procedūromis. Konsultuojantis su suinteresuotaisiais subjektais ir tam skirtoje interneto svetainėje vis geriau identifikuojama administracinė ir finansinė našta, taip pat diegiamos priemonės, kuriomis siekiama sumažinti apsunkinančias prievoles. Taip pat labai svarbu užtikrinti galimybes be kliūčių padėti profesinę veiklą ir ja verstis, supaprastinant reglamentavimo sistemas ir susijusias administracines procedūras, visų pirma MVĮ ir labai mažoms įmonėms, įskaitant atskirai praktikuojančius specialistus. Buvo atlikta parafiskalinių mokesčių peržiūra ir 2020 m. gegužės mėn. Vyriausybė priėmė pirmąjį veiksmų planą;

- (23) siekiant skatinti ekonomikos atsigavimą, bus svarbu paankstinti brandžių viešųjų investicinių projektų įgyvendinimą ir skatinti privačias investicijas, be kita ko, imantis atitinkamų reformų. Kroatija turėtų skatinti investicijas į augimą didinančius sektorius, prisidedančius prie žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos. Viešojo administravimo įstaigų ir įmonių skaitmeninei transformacijai labai svarbi moderni ir tvirta skaitmeninė infrastruktūra. Skaitmeninės pertvarkos kontekste būtina sąlyga – investicijos į itin didelio pralaidumo tinklus, įskaitant 5G. Investicijos turėtų padėti Kroatijai siekti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo ir energetikos pertvarkos tikslų, nustatytų jos nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane. Kroatijai ypač reikia ir ji turi galimybių investuoti į tvarų miesto ir geležinkelių transportą, energijos vartojimo efektyvumą, atsinaujinančiuosius energijos išteklius ir aplinkos infrastruktūrą. Be to, kalbant apie vandentvarką ir atliekų tvarkymą, Kroatija gerokai atsilieka nuo Sąjungos vidurkio, todėl investicijos būtinos jos ekonominei plėtrai palaikyti. Įveikti kai kuriuos dėl perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos kylančius iššūkius, visų pirma 2020 m. šalies ataskaitos D priede nurodytose teritorijose, Kroatijai turėtų padėti Teisingos pertvarkos fondo, kuris yra Komisijos pasiūlymo objektas, 2021–2027 m. laikotarpio programavimas. Tai suteiktų Kroatijai galimybę kuo geriau pasinaudoti tuo fondu;
- (24) Kroatijos viešojo administravimo įstaigų veiksmingumas yra mažesnis už Sąjungos vidurkį. Veiksmingumą ir spartą mažina menki politikos ir projektų rengimo ir įgyvendinimo gebėjimai, be kita ko, ESI fondų įgyvendinimo atveju, kurie Kroatijai suteikia puikią galimybę sumažinti krizės padarinius ir remti ekonomikos atsigavimą. Nepadaryta pažangos įgyvendinant naują strateginio planavimo sistemą ir paskelbtą Nacionalinę vystymosi strategiją. Be to, esama didelio viešojo administravimo įstaigų teritorinio susiskaidymo ir trūksta vietos lygmens pusiausvyros tarp pareigų ir išteklių. Tai prisideda prie nevienodos visoje šalyje teikiamų viešųjų paslaugų kokybės ir didina administracines išlaidas;

- (25) verslo aplinkai ir veiksmingam nemokumo bylų sprendimui ir toliau daro poveikį didelis neišnagrinėtų bylų skaičius ir ilgi civilinių ir komercinių teismų procesai, o baudžiamosios teisenos kokybės ir efektyvumo problemos trukdo kovoti su ekonominiais ir finansiniais nusikaltimais. Padaryta pažanga sprendžiant seniausias nebaigtas teismo bylas ir naudojant elektroninį ryšį teismuose, tačiau dar yra ką tobulinti;
- (26) nors šioje Rekomendacijoje išdėstytose šaliai skirtose rekomendacijose (toliau – 2020 m. šaliai skirtos rekomendacijos) dėmesys sutelktas į COVID-19 pandemijos socialinio ir ekonominio poveikio švelninimą ir palankesnių sąlygų ekonomikai atsigauti sudarymą, 2019 m. šaliai skirtose rekomendacijose taip pat aptartos reformos, būtinos siekiant reaguoti į vidutinės trukmės laikotarpio ir ilgalaikius struktūrinius iššūkius. 2019 m. šaliai skirtos rekomendacijos tebėra aktualios, o jų įgyvendinimas bus toliau stebimas per visą kitų metų Europos semestrą. Tai apima ir 2019 m. šaliai skirtas rekomendacijas dėl ekonominės politikos, susijusios su investicijomis. Į visas 2019 m. šaliai skirtas rekomendacijas turėtų būti atsižvelgta sanglaudos politikos finansavimo po 2020 m. strateginio programavimo procese, be kita ko, rengiant dabartinės krizės poveikio švelninimo priemones ir išėjimo iš jos strategijas;
- (27) Kroatijos finansų sektorius yra pakankamai kapitalizuotas ir pelningas, o bankų sektoriaus turto kokybė per pastaruosius kelerius metus pagerėjo. Tačiau finansų įstaigos greičiausiai patirs tam tikrą įtampą dėl jų pozicijų sektoriuose, kurie yra labiausiai pažeidžiami dėl COVID-19 protrūkio. Nustatytos priemonės, kuriomis siekiama sumažinti neigiamą viruso plitimo valdymo priemonių poveikį įmonėms. Labai svarbu, kad šios priemonės būtų laikinos, susijusios tik su protrūkiu ir pakankamos, kad padėtų finansinių sunkumų patiriančioms įmonėms atkurti gyvybingumą. Toks požiūris padės įmonėms ir nesumenkins Kroatijos padarytos pažangos didinant finansų sektoriaus stabilumą;

- (28) labai svarbios tolesnės pastangos stiprinti korupcijos prevencijos ir sankcijų už ją sistemą siekiant užtikrinti ekonomikos atsigavimą po COVID-19 krizės ir pasiekti veiksmingą, atskaitingą ir skaidrų lėšų ir išteklių skyrimą ir paskirstymą. Nepaisant to, kad iš dalies įgyvendinti keli veiksmų planai, įmonėse tebėra daug korupcijos ir interesų konfliktų. Siekiant užtikrinti skaidrų ir veiksmingą viešųjų lėšų panaudojimą, reikia toliau stiprinti korupcijos prevencijos ir sankcijų už ją sistemą. Reikia veiksmingesnių korupcijos prevencijos ir sankcijų už ją taikymo priemonių, ypač vietos lygmeniu. Vis dar reikia stiprinti vietos pareigūnų ir į vietos viešąsias įmones paskirtų asmenų veiklos priežiūros mechanizmus, taip pat užtikrinti, kad savo esminį prevencinį vaidmenį galėtų atlikti Interesų konfliktų prevencijos komisija. Tikimasi, kad 2020 m. bus pradėtos įgyvendinti skaidrumo didinimo iniciatyvos, pavyzdžiui, teisėjų ir prokurorų turto viešinimas;
- (29) Europos semestras yra nuolatinio Sąjungos ekonominės ir užimtumo politikos koordinavimo sistema, galinti prisidėti prie ekonomikos tvarumo. Savo 2020 m. nacionalinėse reformų programose valstybės narės įvertino pažangą, padarytą įgyvendinant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslus (DVT). Užtikrindama, kad būtų visapusiškai įgyvendintos 2020 m. šaliai skirtos rekomendacijos, Kroatija prisidės prie pažangos siekiant DVT ir prie bendrų pastangų užtikrinti konkurencingą tvarumą Sąjungoje;
- (30) per 2020 m. Europos semestrą Komisija atliko išsamią Kroatijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2020 m. šaliai skirtoje ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2020 m. konvergencijos programą, 2020 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Kroatija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Kroatijos politikai, bet ir tai, kaip jie atitinka Sąjungos taisykles ir gaires, nes būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą Sąjungos lygmens priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;

- (31) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2020 m. konvergencijos programą, o jos nuomonė⁷ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje;
- (32) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo 2020 m. nacionalinę reformų programą ir 2020 m. konvergencijos programą. 2020 m. šaliai skirtose rekomendacijose atsižvelgiama į poreikį kovoti su COVID-19 pandemija ir sudaryti palankesnes sąlygas ekonomikai atsigauti, nes tai pirmas būtinas žingsnis, kuris leis koreguoti disbalansą. 2020 m. šaliai skirtos rekomendacijos, tiesiogiai susijusios su Komisijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį nustatyto makroekonominiu disbalansu, atspindėtos toliau pateikiamose 1, 2, 3 ir 4 rekomendacijose,

REKOMENDUOJA Kroatijai 2020 ir 2021 m. imtis šių veiksmų:

1. Laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos pagal Stabilumo ir augimo pakta, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Didinti sveikatos sistemos atsparumą. Skatinti subalansuotą geografinį sveikatos priežiūros darbuotojų ir įstaigų pasiskirstymą, glaudesnę administravimo įstaigų bendradarbiavimą visais lygmenimis ir investicijas į e. sveikatą.
2. Stiprinti darbo rinkos priemones bei institucijas ir didinti bedarbio pašalpų ir minimalių pajamų schemų adekvatumą. Gerinti prieigą prie skaitmeninės infrastruktūros ir paslaugų. Skatinti ugdyti įgūdžius.

⁷ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 9 straipsnio 2 dalį.

3. Toliau taikyti likvidumo užtikrinimo MVĮ ir savarankiškai dirbantiems asmenims priemonės. Toliau mažinti parafiskalinius mokesčius ir prekių bei paslaugų rinkos reguliavimo apribojimus. Siekiant remti ekonomikos atsigavimą, paankstinti brandžių viešųjų investicinių projektų įgyvendinimą ir skatinti privačiąsias investicijas. Investicijas sutelkti į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, visų pirma į aplinkosaugos infrastruktūrą, tvarų miesto ir geležinkelių transportą, švarią ir efektyvią energijos gamybą bei vartojimą ir spartųjį plėtimąsi.
4. Centrinio ir vietos lygmenimis stiprinti viešojo administravimo pajėgumus ir veiksmingumą rengiant ir įgyvendinant viešuosius projektus ir politikos priemones. Didinti teismų sistemos veiksmingumą.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu

Pirmininkas
